

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 77 hallituksen esityksen
johdosta valtioneuvoston lainanottovaltuuksista vuonna 1995**

Eduskunta on 14 päivänä syyskuuta 1994 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevalle käsiteltäväksi edellä tarkoitettun hallituksen esityksen n:o 153.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina rahoitusjohtaja Kari Nars, hallitusneuvos Veikko Kantola ja budjettineuvos Pekka Saarinen valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Martti Lehtonen Suomen Pankista ja yksikön johtaja Antero Järvilahti valtiokonttorista.

1. Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 1995 on arvioitu, että nettolainanoton tarve on 61 085 miljoonaa markkaa. Yli 12 kuukauden pituisen velan kuoletusten on arvioitu vuonna 1995 olevan yhteensä 15 110 miljoonaa markkaa. Vuoden 1995 nettolainanottotarpeesta on tarkoitus kattaa pitkäaikaisella lainanotolla vähintään 52 600 miljoonaa markkaa, joten uusia yli 12 kuukauden pituisia valtiolainoja tulisi ottaa vähintään 67 710 miljoonaa markkaa.

Vuonna 1995 on mahdollista lainahtojen perusteella irtisanoa vanhoja ulkomaisia lainoja ennenaikaisesti takaisinmaksettavaksi noin 3 100 miljoonaa markkaa.

Hallitus ehdottaa, että vuonna 1995 tulisi vaurautua pitkäaikaisten valtiolainojen osalta yhteensä enintään 85 000 miljoonan markan bruttolainanottoon.

Hallitus ehdottaa lisäksi, että lyhytaikaisen velkakannan määrän pitäisi voida vuonna 1995 olla enintään 55 000 miljoonaa markkaa. Hallituksen esitykseen sisältyy myös valtuus tililuoton kaltaisen lyhytaikaisen luoton käyttöön, valtuus koron- ja valuutanvaihtosopimusten tekoon sekä mahdollisuus siirtää päätöksentekoa valtioneuvostolta valtiovarainministeriölle tai valtiokonttorille.

Niin ikään hallitus ehdottaa, että valtioneuvosto oikeutettaisiin käyttämään vuoden 1995

lainanottovaltuuksia jo kuluvana vuonna, kuitenkin siten, että lainojen nosto tapahtuisi vuonna 1995.

Valtiovarainministeriö on valtiovarainvaliokunnalle 1.12.1994 lähettämässään kirjeessä todennut lainanottovaltuuksien sisällön ja käsitteilyaikataulun osalta seuraavaa:

”Koska valtioneuvoston lainanoton varmistamiseksi on tärkeätä, että valtioneuvoston vuoden 1995 lainanottovaltuudet ovat käytettävissä jo kuluvan vuoden puolella, valtiovarainministeriö pyytää kunnioittavasti valtiovarainvaliokuntaa hallituksen esityksen n:o 153 mukaisia valtioneuvoston vuoden 1995 lainanottovaltuuksia käsitellessään mahdollisuksiensa mukaan jouduttamaan niiden käsittelyä siten, että Eduskunnan vastaus olisi esiteltävissä valtioneuvostolle joulukuun 5 päivänä 1994 alkavalla tai viimeistään seuraavalla viikolla.

Valtiovarainministeriö toteaa lisäksi, että vuoden 1995 talousarvion lopullinen nettolainanottotarve on tässä vaiheessa muun muassa EU-jäsenyyden voimaantumisen ja siitä mahdollisesti aiheutuvien budjettivaikutusten johdosta vaikeasti arvioitavissa. Edellä todetun johdosta valtiovarainministeriö pyytää kunnioittavasti valtiovarainvaliokuntaa valtioneuvoston vuoden 1995 lainanottovaltuuksia käsitellessään harkitsemaan, että ne hyväksyttäisiin esityksen n:o 153 mukaisina. Valtiovarainministeriö tulee tarvittaessa viipymättä esittämään lainanottovaltuuksien lisäämistä, jos vuoden 1995 talousarvion lopullinen tasapainottaminen sitä edellyttää.”

2. Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä tässä tilanteessa ehdotuksen mukaisena.

Hallitusmuodon valtioneuvostoa koskevat säännökset (lähinnä HM 67 ja 69 §) edellyttävät, että hallituksen talousarvioesitykseen liittyy

myös sen kattamiseen tarvittavat ehdotukset. Mikäli vuoden 1995 talousarvioesitykseen tullaan hallituksen aloitteesta tekemään valiokuntakäsittelyssä sellaisia muutoksia, jotka edellyttävät menojen kattamiseksi lainanottovaltuuksien lisäämistä; on valiokunnan mielestä hallituksen tehtävänä lisälainavaltuuksien esittäminen. Valiokunta toteaa, ettei tässä vaiheessa vielä voida ottaa lopullista kantaa vuoden 1995 talousarvion tasapainottamiseksi tarvittavan lainanoton ja lainanottovaltuuksien lopulliseen määrään. Asiasta päätetään tarvittaessa erikseen valtiovarainministeriön ilmoituksen mukaisesti annettavan uuden esityksen pohjalta.

Valiokunta edellyttää, että mikäli vuoden 1995 talousarvioesitykseen tullaan hallituksen aloitteesta tekemään valiokuntakäsittelyssä sellaisia muutoksia, jotka edellyttävät menojen kattamiseksi lainanottovaltuuksien lisäämistä, hallitus antaa tarvittaessa valtiovarainministeriön ilmoituksen mukaisesti viipymättä esityksen vuoden 1995 lainanottovaltuuksien lisäämisestä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tämän määräämillä ehdoilla vuonna 1995 yhteensä enintään 61 085 000 000 markan määräiseen valtion talousarvion tasapainottamiseksi tarvittavaan nettolainanottoon, kuitenkin siten, että uusien laina-ajaltaan yli 12 kuukauden pituisten valtiolainojen bruttomäärä on yhteensä enintään 85 000 000 000 markkaa, ja siten, että lainoja otettaessa laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisten lainojen muodostaman lyhytaikaisen velan määrä saa olla enintään 55 000 000 000 markkaa ja että

valtioneuvosto voi määräämissään rajoissa antaa lainanotosta päättämisen valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin edellä tarkoitetun lisäksi käyttämään valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi sekä valtion kassasijoitusten tarkoituksenmukaisen hoidon edellyttämän rahoitustarpeen kattamiseksi laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituista luottoa harkintansa mukaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin tekemään valtiolainoihin liittyviä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia pääomamäärältään yhteensä enintään 50 000 000 000 markan lainojen osalta ja lisättynä koronvaihtosopimusten osalta määrällä, joka näitä tarvitaan välivaiheena valuutanvaihtosopimuksin valuuttoja toisiin vaihdettaessa,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin pidentämään, myös valuuttoja ja korkorakenteita vaihtaen, vuosina 1994—2000 erääntyvien vasta-arvoltaan enintään 35 000 000 000 markan määräisten pitkäaikaisten ulkomaisissa valuutoissa otettujen lainojen laina-aikoja, sekä

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston käyttämään vuoden 1995 lainanottovaltuuksia vuonna 1994, kuitenkin siten, että lainojen nosto tapahtuisi vuonna 1995.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Jokiniemi, Jääskeläinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Luukkai-

nen, Malm, Mäki-Hakola, Ryynänen, Sasi, Tiuri ja Vihriälä sekä varajäsenet Apukka, Backman, Hurskainen, Näsi, Rauramo, T. Roos ja Saastamoinen.